

(Continuare din pag. 3: Hans Wigzell.)

Institutul Carolin constituie un component mare și important din citarea totală a cercetării din Suedia în acest tip de activitate.

S.C.: Vroiam să te întreb ce importanță are cercetarea pentru Institutul Carolin. Tu ai spus deja câte ceva...

H.W.: Eu cred că cercetarea are mare importanță pentru noi și chiar pot să afirm că noi am fost foarte buni în ultimii ani. Cred că am reușit să îmbunătățim posibilitățile de a efectua cercetare de bună calitate. Lucrul acesta s-a întâmplat printre altele pentru că am făcut concentrări de activități, pentru că înainte am avut, cred, aproape 150 sau 160 de instituții, iar acum avem 34 de instituții. Am creat ceva ce numim "instituție mare", ca cea în care stăm acum. În felul acesta poți avea destulă competență în diferite tipuri de tehnici grele și lucruri asemănătoare, ca să poți fi competitiv. Asta pe de o parte. Pe de altă parte, noi cei de la Institutul Carolin am fost foarte activi în a descoperit cercetători talentați, undeva prin țară, și a-i aduce la Institutul Carolin. Consider însă că am fost mai puțin buni în a face cercetările pe care le facem aici să vină în folosul omenirii sub formă de produse. Adică, nu ne-am gândit la produse așa cum se face în viața industrială și comercială. Să dau un exemplu: Eu consider personal că nimic nu este mai frumos decât atunci când faci o cercetare de bază nostimă și de calitate înaltă, dar din aceasta ar trebui să rezulte ceva care să-i ajute pe oamenii bolnavi. Consider că noi poate nu ne-am gândit destul de mult în toate ocaziile ca să ne asigurăm de această posibilitate. Spunem să luăm brevete, de exemplu. De ce? Ei bine, pentru că dacă nu iei brevet pe o descoperire, nu o poți proteja. Dacă companiile mizează bani pe ceva, ele vor ca acel ceva să fie protejat. Lucrul acela este foarte scump. Ei nu vor să vină și să mizeze bani care nu sunt protejați, pentru că atunci vin alții după ei și pot avea un câștig de toată frumusețea.

S.C.: Primiți studenți la cercetare atât din Suedia cât și din toată lumea, ceea ce aduce Institutului prestigiu, dar ce faceți pentru a-i determina pe cercetătorii buni să rămână în Suedia?

H.W.: Da, aceasta este o întrebare interesantă, ca să spun așa. Pe de-o parte avem țara în care trăim, care trebuie să fie atât de bună, încât oamenii să le placă să locuiască în ea. Dar noi avem o situație grea, dacă ne gândim economic, din punct de vedere al impozitelor avem probleme. Salariile noastre pentru cercetători sunt foarte scăzute comparat cu multe altele. Cred că aici Suedia este la același nivel cu Portugalia și Grecia. Este suficient să mergi în Danemarca ca să ajungi mult peste salariile de la noi. Dacă însă mergi în Germania, ba chiar în ultima vreme și în Anglia, ei pot oferi salarii substanțial mai mari, în SUA și mai mult. Când spunem salarii substanțial mai mari, nu spunem doar 10-20 procente mai mult, ci adesea chiar de două sau trei ori mai mari. Așa că, din punctul de vedere al câștigului personal, poate fi greu să-i păstrăm cu salariile noastre. Avem un lucru pozitiv încă - acela că dreptul de brevetare aparține cercetătorului în cea mai mare parte, deși acum începe să se reducă din el în multe feluri. Dar se poate spune și că banii nu sunt totul. Se pot face lucruri bune, se poate ușura pentru cercetare în multe feluri. Noi asta încercăm să facem, să creem centre de acestea mari, să realizăm un climat mental care să fie nostim, să încercăm să avem discuții și opinii libere.

S.C.: Tu ești tipul de reformator. Ai schimbat un alt institut la care ai fost și presupun că ai acceptat să fii rector aici ca să faci modificări și aici. Ce sarcină ai tu și cum arată viitorul pentru Institutul Carolin?

H.W.: Pot spune că prezicerile de viitor, așa cum văd eu, trebuie să fie că Institutul Carolin va fi extrem de bun la cercetare. Aceasta voi încerca eu

să fac, inclusiv să îmbunătățesc puțin lipsurile despre care am vorbit mai înainte, brevetări și lucruri din acestea, dar un lucru consider că este important: avem nevoie la Institutul Carolin de a îmbunătăți și mai mult colaborarea internațională.

Avem o situație în care alocațiile de stat sunt din ce în ce mai mici.

Emblema Institutului Carolin (Karolinska Institutet).
© Karolinska Institutet.

Îngrijirea sănătății și îngrijirea de boală din Suedia au o situație foarte grea. Cunoaștem aceasta, căci suntem lângă spitalul universitar. Ei fac tot felul de reduceri. Eu vreau să muncesc împreună, de exemplu, cu consiliul general al județului Stockholm, care este organul local aici ce răspunde de îngrijirea sanitară, pentru ca să facem ceva foarte bun împreună, ca să putem fi în continuare pe ofensivă, deși se fac reduceri financiare. Aceasta poți face de fapt doar dacă comasezi unitățile mici, pentru a obține în cadrul lor suficientă competență.

Forumul Nobel de la Institutul Carolin.
Foto: Anne-Marie Ciupitu / © CR.

În momentul de față, Institutul Carolin este împărțit în trei grupe: zona aceasta care este cercetarea de bază, noi Sudul, spitalul din Huddinge și Spitalul de Sud din Stockholm, mai înainte de toate. Poate că s-a făcut prea multă gândire vertical și prea puțină orizontal. Eu vreau să leg împreună aceste părți. Pe urmă, vreau, în aceeași ordine de idei, să îmbunătățesc Institutul Carolin în ceea ce ai putea numi Public Health (Sănătate Publică, n.r.). Institutul Carolin este foarte bun la cercetarea de bază, cercetarea de științele naturii, dar are loc cercetare de calitate și în cadrul a Public Health, adică cum trăiesc oamenii, etc. Trebuie să se creeze un fel de secție de Public Health la Institutul Carolin. Cred că este o ciocnire de culturi. Atitudinea mea este următoarea: din ciocniri și din accidente se pot crea posibilități fantastice. De obicei așa se întâmplă.

S.C.: În ce fel ești amestecat în activitățile Fundației Nobel?

H.W.: Fundația Nobel are rolul său. Ei au delegat, conform testamentului (lui Alfred Nobel, n.r.), Institutului Carolin să aibe un Comitet Nobel. Acum eu sunt membru adjunct în Comitetul Nobel. Am fost asta de prin mijlocul anilor '80. Am fost și președinte al Comitetului Nobel timp de trei ani, nu poți fi așa ceva decât timp de trei ani. Consider că lucrul acesta este fascinant, deoarece așa vin acolo cei mai buni profesori, cei mai buni colegi, și are loc o analiză foarte amănunțită, iar discuțiile ating un nivel foarte înalt. Înceți în felul acesta foarte multe lucruri. Mai avem și grije ca nivelul calitativ al

premiilor Nobel să nu fie știrbit, lucrul acesta este foarte important. Așa că eu consider că este foarte plăcut să fii acolo.

S.C.: Aveți schimburi științifice cu România?

H.W.: Pot spune că nu pot răspunde cât de mare este schimbul pe care îl avem tocmai acum cu România, trebuie să mă uit prin hârtii. Ceea ce știu este că am avut contacte cu România. Avem un program special care este îndreptat către fosta Europă Răsăriteană și în care avem diferite tipuri de țări ce întra în acest program. Pot spune că cele mai mari schimburi am avut inițial cu țările baltice Estonia, Letonia, Lituania, o parte cu Rusia și apoi în jos la toate celelalte țări est-europene.

S.C.: Ce știi tu despre România?

H.W.: Ce vrei să știi că știu eu? Ei bine, ce pot povesti că știu despre România este că ea este o țară căreia îi merge greu din cauza unui tip de sărăcie. A avut un profil politic care a fost puțin mai asemănător cu al Yugoslaviei în ceea ce privește relațiile cu Uniunea Sovietică, cu poziția sa naționalistă cu perechea Ceaușescu. În acest context deci, așa cum văd eu aceasta, poate că nu au fost folosite posibilitățile ce existau în România. Eu i-am întâlnit pe Ceaușeștii aștia de câteva ori și ei se purtau, mă ierti dacă sunt răutăcios, ca împărații. Pot să dau un exemplu: El a vizitat Centrul de Biomedicină de la Uppsala și atunci s-a venit cu o cerință din partea ambasadei române ca fiecare a patra toaletă să fie înfășurată în culorile statului român, ca Ceaușescu să se poată așeza acolo. Pot spune că o astfel de cerință a fost ceva unic. Mai pot spune că România este o țară frumoasă, că are momente istorice interesante, precum și natură dramatică în multe locuri. Consistența sa din punctul de vedere al populației are, consider eu, probleme și în special situația românească în relație cu minoritatea maghiară arată a fi complicată. Pe urmă, m-am uitat și am găsit câțiva medici și cercetători de acolo. Lor le-a fost foarte greu, consider eu, au avut o activitate medicală foarte prăpădită, pentru că nu au avut acces la medicamente bune și tot felul de probleme de acestea. De aceea consider că aceasta explică și tragedia ce s-a creat în legătură cu situația cu sângele și Sida și copii români. Eu urez poporului român numai fericire! România nu poate merge, așa cum văd eu, decât într-o singură direcție: spre bine!

(Traducere din limba suedeză: Octavian Ciupitu.)

DESPRE INSTITUTUL CAROLIN

Institutul Carolin (Institutul Regal Carolin Medico Chirurgical) a fost fondat în 1810 ca un Institut Regal pentru instruirea chirurgilor militari.

Jöns Jacob Berzelius (1779-1848) a fost unul dintre fondatorii Institutului Carolin și primul profesor de chimie al acestuia. El a introdus conceptul isomeric și literele de denumire a elementelor. El însuși a descoperit 3 elemente chimice: cerium, selenium și torium.

"Laboratorium Chemicum" la Institutul Carolin (1817-65). Xilogravură de O.A. Mankell.

Forumul Nobel de la Institutul Carolin decernează Premiul Nobel pentru Fiziologie sau Medicină. El constă din 50 de membri aleși, toți profesori la Institutul Carolin. Comitetul Nobel constă din 5 membri permanenți și 10 adjuncți. Hans Wigzell este unul dintre cei 10 adjuncți.

S.C. ☆